

Porin kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
kaupunkisuunnittelu@pori.fi

Viite Lausuntopyyntönnö 4.7.2019

Aihe Porin Tiilimäen (11.) kaupunginosan korttelin 15 (osa) asemakaavaavan ja asemakaavan muutoksen 609 1698 ehdotus, päivätty 14.6.2019

Satasairaalaksi muuttuneen Satakunnan keskussairaalan aluetta koskeva asemakaavan muutos on tullut vireille 24.1.2018 Porin kaupungin aloitteesta. Kaavassa halutaan varautua sairaalatoimintojen keskittämistä seuraaviin rakennushankkeisiin ja pysäköintialueen laajentamiseen. Kaavassa yhdistetään entisen Porin sairaanhoito-oppilaitoksen ja sairaalan tontit ja kokonaisuudesta erotetaan sairaanhoitajakoulun asuntolatornin tontti, jolla sijaitseva pilvenpiirtäjämäinen asuinrakennus suojellaan merkinnällä sr-31. Porin kansallisesta kaupunkipuistosta liitetään sairaalan tonttiin 2,8 hehtaarin suuruinen alue, jolle sairaalan pysäköintialuetta laajennetaan. Sairaanhoitopiirin toimintojen keskittäminen ja uudistaminen tarkoittaa mm. uusien psykiatrian, ns. kuumen sairaalan ja poliklinikan rakentamista. Suunnitteilla olevien rakennushankkeiden toteuttaminen edellyttää erittäin laajamittaista purkamista (P-, L-, S-, T- ja K-rakennukset sekä entisen sairaanhoito-oppilaitoksen rakennukset) sekä mittavia uusia liikenne- ja pysäköintijärjestelyitä ahtaalla sairaala-alueella. Kaavassa suunnittelualueen rakennusoikeus kasvaa peräti 16 397 kerrosalaneliömetriä ja pysäköintipaikkoja tulee noin 420 lisää. Muutosten taustalla on Arkkitehtitoimisto Paatela & Co Ky:n vuonna 2015 laatima yleissuunnitelma.

Satakunnan Museo on antanut asemakaavan muutosluonnoksesta 17.12.2018 päivätyn lausuntonsa, jossa museo totesi suunnittelualueen merkittävyyden, sekä sen huomattavien arvojen että asemakaavan muutoksen mahdollistaman rakentamisen valtavan mittakaavan vuoksi. Museo kävi luonnoslausunnossaan läpi sekä itse sairaala-alueen että sen ympäristön kulttuurihistorialliset arvot, niiden huomioimisen eri asteisissa kaavoissa sekä sairaala-aluetta sekä sen viereistä entistä sairaanhoito-oppilaitosta koskevien selvitysten suositukset. Museo ei enää tässä lausunnossa toista näitä tietoja.

Museo otti luonnosvaiheessa kantaa kaavaselostuksen keskeneräisyyteen, määräysten puuttumiseen kaavakartalta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta puuttuviin, alueen kulttuuriympäristöä koskeviin tietoihin ja kehotti täydentämään näitä tietoja ehdotusvaiheessa mm. laaditun rakennushistoriaselvityksen pohjalta (arkkitehti Sanna Ihatsu/CasaCo Oy 2018) huomioiden siinä esiin tuodut arvot

perusteluineen ja toimenpidesuosituksineen. Suojelukohteiden valinnasta tai käytetystä suojelumääräyksestä museolla ei ollut huomautettavaa.

Tämän lisäksi Satakunnan Museo edellytti rakennushistoriaselvitykseen perustuvaa, alueen erityispiirteet huomioivaa uudisrakentamisen ohjausta kaavakartalle. Selvityksessä todettuja erityispiirteitä ovat: kapearunkoiset blokkisairaalarakennukset (A- ja B-osat), mäntymetsän puuryhmät, ajoramppi A- ja B-osien edustalla, kyläperinteen mukaan rakennettu keskussairaalakokonaisuus, lasiset yhdyskäytävät, keltaiset porrastornit ja iv-konehuoneet, sisäpihat, orientoitumista helpottavat lasiseinät ja kerroksellisuus, jotka tulisi museon näkemyksen mukaan kirjata myös kaavakartalle joko kaavan yleismääräyksiin tai korttelimääräyksiin. Alueen erityispiirteiden joukkoon kuuluvat myös vanhat, suuret männyt, joiden säilymisestä museo pyysi huolehtimaan osoittamalla säilytettävät puuryhmät kaavakartalla maisemaselvityksen kartan 3. mukaisesti ja rajaamalla rakennusalat siten, että puiden säilyminen on mahdollista.

Olenainen kysymys Satakunnan Museon luonnoslausunnossa oli rakentamisen korkeus ja kerrosluvut. Maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön ja sairaala-alueen erityispiirteiden vaalimiseksi museo katsoi, että ne tulee määritellä siten, että sairaalakokonaisuudesta muodostuu portaittain nouseva massa. Sopivana kerroslukuna entisen sairaanhoito-oppilaitoksen alueella museo piti voimassa olevan asemakaavan mukaisesti kolmea ja sen eteläpuolella neljää.

Kaavamääräyksissä museo toivoi huomioitavan myös suunnittelualueelle osittain sijoittuvan Porin kansallisen kaupunkipuiston erityisten arvojen vaalimisen erityisesti autopaikkojen korttelialueilla (LPA) sekä sairaalan merkittävä julkisen taiteen kokoelman.

Satakunnan Museon kannanotto

Satasairaalan alueen asemakaavaratkaisu on kehittynyt merkittävästi luonnosvaiheen jälkeen. Kaavakartan määräyksiä on täydennetty museon esittämällä tavalla. Sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialueen (YS-7) määräykseen on rakennushistoriaselvityksen mukaisesti listattu erityispiirteitä, joita on pyrittävä säilyttämään. Tällaisia erityispiirteitä on kuitenkin muitakin, kuten keltaiset porrastornit ja iv-konehuoneet. Vähintäänkin nämä tulisi lisätä korttelimääräyksen luetteloon. Lisäksi määräyksestä tulisi poistaa määräyksen vesittävä sana pyrittävä. Oikea muotoilu olisi 'tulee edistää'.

Samaan korttelimääräykseen on myös kirjattu museon aiemman kannan mukaisesti vaalittavana erityispiirteenä 'alueen mäntypuusto'. Kaavaan on myös otettu merkintä sm-1 'Ohjeellinen alueen osa, jonka mäntypuusto pyritään säilyttämään.' ja vielä

kolmantena rasterimerkintä 'Istutettava alueen osa.' Museo katsoo, että alueen arvokkaan puuston vaalimiseen on kaavaehdotuksessa paneuduttu kiitettävästi. Museo kehottaa kuitenkin poistamaan sanan pyritään säilytettävää mäntypuustoa osoittavasta määräyksestä sekä miettimään sekaannusten välttämiseksi vaihtoehtoa käytetylle kirjainyhdistelmälle sm, jolla yleensä osoitetaan kaavoissa arkeologista perintöä. Erityisesti entisen sairaanhoito-oppilaitoksen itäpuolella tulisi rakennusalojen sijoitusta lisäksi tarkistaa merkittävän puuryhmän varjelemiseksi.

Luonnoslausunnossaan museo puuttui myös kaavan mahdollistamaan rakentamisen korkeuteen ja katsoi, että maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön ja sairaala-alueen erityispiirteiden vaalimiseksi alueen kerrosluvut tulee määritellä siten, että sairaalakokonaisuudesta muodostuu portaittain nouseva massa. Sopivana kerroslukuna entisen sairaanhoito-oppilaitoksen alueella museo piti voimassa olevan asemakaavan mukaisesti kolmea ja sen eteläpuolella neljää. Koska asiaan ei luonnosvaiheen jälkeen ole tullut muutosta, toistaa museo tältä osin kantansa. Museo toivoo edelleen myös kaavan yleismääräyksiin mainintaa sairaala-alueen julkisen taiteen vaalimisesta. Asiasta voisi olla taustatietoa myös kaavaselostuksessa.

Kaavan vaikutusten arviointi kaavaselostuksessa on jäänyt kulttuuriympäristövaikutusten osalta varsin niukaksi. Kappaleessa 5.4 todetaan ainoastaan purettavat ja suojeltavat rakennukset. Esim. maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuviin vaikutuksiin ei oleta kantaa lainkaan. Museo katsoo, että arviointia tulisi täydentää tältä osin.

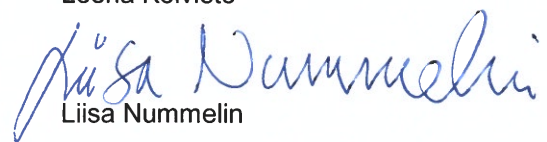
Satakunnan Museo

Museonjohtajan sijaisena,
amanuenssi

Tutkija

Leena Koivisto

Liisa Nummelin

Tiedoksi:

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf
Museovirasto/kirjaamo